

Aan: Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Van: Beheerautoriteit Waddenzee & Beheerdercollectief Waddenzee
Datum: 19 mei 2025
Oms kenmerk: BAW 98838544
Onderwerp: Reactie Beheerderscollectief Waddenzee op Ontwerpprogramma PAWOZ

Geachte heer [REDACTED]

Zoals afgesproken ontvangt u, als aanvulling op ons eerder schrijven, een reactie van het Beheerderscollectief Waddenzee (BCW) op het Ontwerpprogramma Aansluiting Wind op Zee Eemshaven (hierna PAWOZ), inclusief voorkeursstracé.

Onze reactie is op hoofdlijnen en gebaseerd op onze inhoudelijke kennis van en praktijkervaring met beheer van de Waddenzee. Het doel van onze reactie is om, voor de verdere uitwerking van uw project, consequenties voor (natuur)beheer en aandachtspunten vanuit (natuur)beheer mee te geven.

Als Beheerautoriteit en Beheerderscollectief Waddenzee werken wij aan verbetering van samenhangend beheer van de Waddenzee om de natuurkwaliteit van de Waddenzee hiermee te versterken. Onze beheerinspanningen richten zich ook op factoren die de natuurkwaliteit van de Waddenzee direct, danwel indirect, kunnen raken. Dat geldt ook voor PAWOZ. Wij pleiten voor het voorkomen van ecologische risico's die de impact van onze beheermaatregelen op de natuurkwaliteit van de Waddenzee verminderen. En wij horen graag welke additionele beheermaatregelen en/of intensivering noodzakelijk zijn om de ingrepen van PAWOZ te mitigeren en hoe dit georganiseerd gaat worden.

De hoofdpunten van onze reactie:

- Is de Plan-MER voldoende compleet en samenhangend om de totaalafweging te maken? De Waddenzee is complex en er is veel dat we niet weten. Wat ons betreft is het wenselijk om in het definitief programma uit te leggen hoe u op basis van de onderzoeken met voldoende vertrouwen de benodigde conclusies kunt trekken. En welke onzekerheden u daarbij accepteert. Voor de project-MER vragen wij om nadere duiding van de impact op het door ons uitgevoerde natuurbeheer en de benodigde beheermaatregelen.
- Is er voldoende zicht op cumulatie? In de komende jaren zijn er in de Waddenzee enkele grote transities die impact gaan hebben, ook zullen er meer kabels/leidingen volgen. Op andere plekken in Nederland (bv. Zuidwestelijke delta) worden ook ingrepen gedaan die impact kunnen hebben op (voedselbeschikbaarheid voor) vogelpopulaties uit de Waddenzee. En tenslotte bevinden zich binnen het PAWOZ-project diverse werkstromen die elkaar in tijd opvolgen of raken. Ook hierover denken wij dat het definitief programma deze samenloop expliciet zou moeten noemen en taxeren. Wij verwachten dat aanvullend beheer (zonering en toezicht & handhaving) noodzakelijk is om de impact te mitigeren en zijn benieuwd hoe u daar tegenaan kijkt.
- Het went bij Schiermonnikoog wordt beoogd voor de locatie van de kabel. Mocht de locatie van de ondiepte van het went verplaatsen, dan voorzien wij grootschalig additioneel beheer om de kabels toch op veilige diepte te houden. Graag horen we hoe u dit taxeert omdat het potentieel interfereert met het natuurbeheer dat wij uitvoeren.

Tenslotte geven we een aantal aandachtspunten mee voor het vervolgtraject:

- Er zal bij de aanleg van de tracés impact zijn die gemitigeerd of gecompenseerd moet worden. De project-MER moet daar meer inzicht in geven. Als het gaat om compensatie is dit een uitdagend punt. De Waddenzee is zo'n uniek ecosysteem dat dit volgens het beheerderscollectief niet eenvoudig te realiseren is. We denken graag met u mee over de mogelijkheden die er zijn om dit zo passend mogelijk te doen.
- Het ligt voor de hand dat de vergunningverlening voor PAWOZ gepaard gaat met een monitoringsverplichting. Wij raden u derhalve aan tijdig te starten met het opstellen van een monitoringsplan en de bijbehorende 0-metingen. Om de samenhang tussen vergunningverlening en (basis)monitoring van de Waddenzee te versterken brengen we u graag in contact met het team van basismonitoring Waddenzee om zo goed mogelijk aan te sluiten op bestaande (monitorings)gegevens.
- Graag blijven wij op de hoogte van de voorbereiding, inclusief vergunningverlening en van de verschillende vooronderzoeken. Mede omdat deze plaatsvinden in gebieden die beheerd worden door organisaties uit het beheerderscollectief.
- De levensduur van de kabels is eindig. Het lijkt ons goed om aan te geven of en hoe de kabels daarna worden verwijderd.

Wij zien graag dat u de voornoemde aandachtspunten meeneemt in uw concept definitief programma, danwel een plek geeft in het vervolgtraject.

In geval van vragen kunt u contact opnemen met Paul Rutten van de Beheerautoriteit Waddenzee.

Met vriendelijke groet,
Mede namens het Beheerderscollectief Waddenzee,

Directeur Beheerautoriteit Waddenzee a.i.